

Ny model for stabil finansiering af civilsamfundet

- branchens bud på en transparent proces og kriterier for uddeling

Civilsamfundet spiller en betydelig rolle i udviklingen af velfærdssamfundet. Som bærer af social sammenhængskraft og medborgerskab er civilsamfundet med til at realisere udsatte borgeres rettigheder samt bidrage til løsninger af de udfordringer, som borgerne står over for.

Men den statslige del af finansieringen af civilsamfundsorganisationerne på social- og sundhedsområdet er fragmenteret og kriterierne og processerne for tildeling af midlerne er uigennemskuelige.

Det resulterer i usikkerhed for tilbud til nogle af de mest udsatte og sårbare borgere i Danmark. Der er derfor behov for en statslig finansieringsmodel, som afspejler områdets vilkår, sammensætning og behov.

Udarbejdelse af en ny model

Civilsamfundets Brancheforening opfordrer til, at der udvikles en ny model, der helt grundlæggende skaber en ny og langsigtet finansiering af civilsamfundets indsatser på social- og sundhedsområdet.

Målet med modellen skal være at sikre stabilitet og kvalitet i indsatser målrettet samfundets mest udsatte grupper. Samtidig skal modellen sikre, at civilsamfundets særlige evne til at udvikle og skabe innovation fastholdes.

Civilsamfundets organisationer skal fortsat levere indsatser af høj faglig kvalitet, være effektive samt drives og ledes ordentligt. Det kræver organisationer og systemer, der kan understøtte organisationernes arbejde med kvalitetsudvikling, kapacitetsopbygning, frivilligledelse, fundraising, organisationsudvikling m.v. Det bør der findes særskilt finansiering til.

En samlet model for grundfinansiering består af fire elementer

Nedenfor foreslår vi en samlet model med fire hovedformer for støtte: udviklings- og innovationsstøtte, strategiske partnerskaber, konsoliderings- og skaleringsstøtte samt driftsstøtte.

Støtteformerne er gennemsigtige, effektive og er baseret på klare kriterier for tildeling af støtte. Der skal derudover udarbejdes årlige oversigter over støtteniveau og –modtagere, samt administrative procedurer, der er tilpasset civilsamfundet. Organisationer vil alt efter størrelse, målgruppe og indsats kunne søge midler fra en eller flere af støtteformerne.

På andre civilsamfundsområder er der skabt uddelingsstrukturer, hvor beslutning om støtte tages i etablerede samarbejdsfora omfattende de modtagende organisationer. Det ser vi både som en mulig og relevant struktur på det sociale område, og et tiltag, der kan implementeres som et næste skridt efter den model, som vi her foreslår.

Vi foreslår, at udviklings- og innovationsstøtten, de strategiske partnerskaber og konsoliderings- og skaleringsstøtten skal finansieres via SSA-reserven mens driftsstøtten skal finansieres direkte på Finansloven. Driftsstøtte har høj prioritet hos medlemmerne af Civilsamfundets Brancheforening og bør tilgodeses med minimum 50% af de samlede uddelingsmidler.

UDVIKLINGS- OG INNOVATIONSSTØTTE

- Udviklingsstøtte til nye tilbud, metoder, indsatser m.v.
- Tildeles på baggrund af strategiske målsætninger som er fastsat fra politisk hold.
- Varighed max 4 år.

STRATEGISKE PARTNERSKABER

- Mellem det offentlige og civilsamfundsorganisationer.
- Sikre en koordineret dialog og skabe nye løsninger på tværs af sektorer.
- Brede dagsordener og specifikke emner, hvor organisationernes ekspertise og kontakt med borgerne kan gøre en positiv forskel.

KONSOLIDERINGS- OG SKALERINGSSTØTTE.

- Videreførelse og skalering af projekter, der har vist sig at være virkningsfulde og hvor det kan dokumenteres, at indsatsen medfører den ønskede forandring for målgruppen.
- Det skal godtgøres at projekterne efter en konsolideringsfase vil kunne indgå som en del af en organisation der får driftsstøtte eller vil kunne finde anden driftsfinansiering

DRIFTSSTØTTE

- Finansiering af sekretariater, indsatser, kapacitetsopbygning, almindelig service til organisationens medarbejdere og frivillige med videre.
- Midler som organisationerne ud fra overordnede krav selv kan anvende til på en ansvarlig måde at sikre drift af organisationen og indsatserne

UDVIKLINGS- OG INNOVATIONSSTØTTE

En væsentlig del af civilsamfundets DNA er at udvikle nye aktiviteter og indsatser ud fra de behov, som ses i praksis blandt de mennesker, der har behov for støtte og hjælp. Det kan være et tilbud til en voksende målgruppe, en metode inspireret fra udlandet, som skal etableres i hele landet, eller et problem, der skal udvikles en helt ny type hjælp til.

Det er vigtigt, at civilsamfundets rolle i at udvikle og innovere fremtidens velfærd understøttes i den samlede statslige finansiering. For at sikre politikernes mulighed for at prioritere forslår vi, at der fra politisk side fastsættes strategiske målsætninger for tildeling af midlerne. Det kan være særlige udfordringer, målgrupper, metoder eller lignende, man ønsker at sætte fokus på indenfor en given tidsramme.

På baggrund af de politiske målsætninger udmøntes der puljer og for hver pulje formuleres konkrete kriterier, som ansøgere skal leve op til for at kunne opnå støtten.

Vi foreslår, at ansøgere skal redegøre for følgende ved ansøgning af midler:

- Indsatsen har eller vil få en væsentlig positiv virkning for målgruppen. Det kan ske ved opstilling af en forandringsteori for slutbrugeren eller lignende.
- Målgruppen involveres i den foreslåede udviklingsproces.
- Projektet er nyskabende, veldefineret og afgrænset.
- Vidensindsamling og evaluering af om indsatsen virker efter hensigten udarbejdes undervejs og afslutningsvist.
- Gennemsigtig organisations- og beslutningsstruktur.

Hovedpunkter i de projekter, der opnår støtte, skal være offentligt tilgængelig efterfølgende.

Derudover bør politikerne eller embedsværket udarbejde yderligere specifikke kriterier for hver pulje afhængig af puljens formål. Det kan være kriterier om tilgængelighed, bæredygtighed, faglige tilgange og metoder, frivillighed, krav til dokumentationsform m.v.

Vi anbefaler, at hver bevilling i denne kategori som udgangspunkt har en varighed på max fire år.

Vilkår for bevillingen

- Det skal være muligt at opdele projekter i en research- og en udførelsesfase og opnå støtte til begge, betinget af resultatet fra researchfasen.
- Hvis organisationen i forvejen modtager driftsstøtte eller har andre projekter, skal der være en tydelig adskillelse mellem, hvad der opnås støtte til i regi af de forskellige bevillinger.
- Kravene til afrapportering bør modsvare størrelsen på en eventuel bevilling. Der bør afrapporteres årligt med en status på økonomien og opnåelsen af milepæle og målsætninger jf. ansøgningen.
- Det bør være muligt at søge midler til administration, dokumentation og kvalitetsudvikling som en del af den samlede projektansøgning.
- Støtten pris- og lønreguleres årligt.

STRATEGISKE PARTNERSKABER

Der skal være mulighed for at nedsætte strategiske partnerskaber mellem det offentlige og civilsamfundsorganisationer samt civilsamfundsorganisationer imellem. Partnerskaberne skal sikre en koordineret dialog og skabe nye løsninger på tværs af sektorer. Disse partnerskaber kan bruges til bredere dagsordener og specifikke emner, hvor organisationernes ekspertise og kontakt med borgerne kan gøre en positiv forskel.

Der er fx gode erfaringer fra udviklingsområdet, hvor Udenrigsministeriet har indgået 4-årige strategiske partnerskaber med 18 danske civilsamfundsorganisationer. Ligesom der fra det sociale område fx er gode erfaringer med arbejdsformen i Det nationale partnerskab mod hjemløshed og Det nationale partnerskab mod ensomhed.

De strategiske partnere bør udvælges på baggrund af en åben ansøgningsrunde samt på baggrund af deres kapacitet og relevans i forhold til de strategiske målsætninger, som vedtages politisk.

Som strategisk partner modtager man en fast årlig bevilling i en fireårig periode, og forpligter sig til at være med til at realisere målsætningen.

Kriterierne for at blive del af et strategisk partnerskab fastsættes for de enkelte partnerskaber med henblik på at være så konkrete som muligt og tæt på de politiske målsætninger. Men som minimum bør ansøgere kunne redegøre for følgende:

- Hvordan ansøgeren kan og vil bidrage til at opnå de mål, der er sat for partnerskabet. Det kan f.eks. være ved at:
 - Udvikle, skalere eller udbrede konkrete indsatser. Herunder at sandsynliggøre at indsatsen vil medføre den ønskede forandring for målgruppen og at de er omkostningseffektive.
 - Bidrage med viden og erfaringer der er relevant for partnerskabets indsatser eller samarbejde.
 - Godtgøre at indsatser eller andet, der søsættes under partnerskabet kan finansieres eller forankres efterfølgende

De organisatoriske kriterier for at kunne indgå i et strategisk partnerskab bør være enslydende med de minimumskrav, der er beskrevet under kriterierne for driftsstøtte.

KONSOLIDERINGS- OG SKALERINGSSTØTTE

Der skal være en mulighed for at videreføre og skalere projekter, der har vist sig at være virkningsfulde. Derfor skal en del af den samlede støttemodel være muligheden for at ansøge og opnå konsoliderings- og skaleringsstøtte.

Udmøntningen af konsoliderings- og skaleringsstøtten kan eventuelt ske inden for eller i forlængelse af de politisk og strategisk prioriterede fokusområder fra udviklingsstøtten. Men støtten kan også tildeles alene på baggrund af indkomne ansøgninger eller en kombination.

Vi foreslår, at ansøgere skal redegøre for følgende ved ansøgning af konsoliderings- og skaleringsstøtte:

- Hvordan projektet eller indsatsen er virkningsfuld. Det skal kunne dokumenteres, at indsatsen medfører den ønskede forandring for målgruppen, og der skal redegøres for, hvorfor indsatsen bør videreføres.
- Hvilke kvalitetsprincipper og -modeller, man vælger at skalere op og konsolidere som en del af organisationens kommende praksis.
- Hvordan at indsatsen vil kunne indgå som en del af en organisation, der får driftsstøtte eller vil kunne finde anden driftsfinansiering.
- Der skal være sat konkrete mål for konsolideringsfasen og redegøres for:
 - Skalering og udbredelse
 - mulighederne for finansiering efter partnerskabets ophør
- Opbygning af eller indlejring i en driftsorganisation der lever op til kriterierne fra Good Governance anbefalingerne.

Vilkår for bevillingen

- Kravene til afrapportering bør modsvare størrelsen på en eventuel bevilling. Der bør afrapporteres årligt med en status på økonomien og opnåelsen af milepæle og målsætninger jf. ansøgningen. Derudover kan der laves en større afsluttende afrapportering.
- Det bør være muligt at søge midler til administration, dokumentation og kvalitetsudvikling som en del af den samlede projektansøgning.
- Støtten pris- og lønreguleres årligt.

DRIFTSSTØTTE

Driftsstøtte er midler, som organisationerne ud fra overordnede krav selv kan anvende til på en ansvarlig måde at sikre drift af organisationen og indsatserne. Drift er finansiering af indsatser, sekretariater, kapacitetsopbygning, almindelig service til organisationens medarbejdere og frivillige med videre.

Der skal være lige dele ansvarlighed hos organisationerne, der modtager midlerne og tillid hos de politikere, der giver dem.

Proces for tildeling

Det er helt afgørende, at driftsstøtten tildeles på en transparent måde.

Vi anbefaler, at midlerne til driftsstøtte fordeles af den brede politiske forligskreds på reserveområdet på baggrund af en forudgående ansøgning fra alle interesserede organisationer. Embedsværket behandler og

vurderer ansøgningerne ud fra kendte kriterier og udarbejder på den baggrund en prioriteret indstilling til politikerne. Der skal således være åbenhed og transparens om hele forløbet fra ansøgninger til indstillingerne til den politiske beslutningskreds.

Transparente kriterier

Vi foreslår følgende tildelingskriterier for driftsstøtte:

Minimumskrav til organisationen:

- At organisationen er formelt organiseret med bl.a. vedtægter og er ansvarligt drevet. Der kan her hentes inspiration fra Anbefalinger for god ledelse i den frivillige sociale sektor, Anbefalinger for god fondsledelse eller tilsvarende.
- At organisationen har sit virke over for eller som repræsentant for borgere i sårbare og udsatte positioner.
- At organisationen har eksisteret i minimum 4 år.
- At organisationer, der modtager driftsstøtte, som minimum årligt kan godtgøre, at der leves op til tildelingskriterierne, og at der ikke er et væsentligt fald i aktiviteter, effekt eller lignende.

Organisationens formål:

- Organisationens indsatser løser et socialt problem, f.eks. en udfordring for en specifik målgruppe, en bred samfundsmæssig problemstilling eller fremmer kvaliteten af det frivillige sociale arbejde.

Organisationens arbejde med virkning og dokumentation:

- Organisation skal så vidt muligt dokumentere, at deres indsatser skaber resultater for deltagerne ved at gennemføre systematiske målinger. Det kan også ske ved at henvise til gennemførte offentlige tilsyn, ved at anvende andre bredt anerkendte kontroller, standarder, evalueringer eller tilsvarende dokumentation.
- Organisationens brugerrettede indsatser er, hvor det er relevant, akkrediterede efter danske eller internationale systemer.
- Organisationen involverer målgruppen i arbejdet med at kvalitetssikre og i udviklingen af indsatserne.

Organisationens drift:

- Organisationen tilrettelægger sit arbejde og er struktureret på en måde, der sikrer stabil drift af indsatserne og løbende videns- og kvalitetssikring. Det kan være ved at prioritere fastansættelser, arbejde med frivilligfastholdelse, have strukturer for opfølgning på målingerne af virkningen for deltagerne mv.
- Organisationen kan godtgøre, at de har en væsentlig grad af egenfinansiering eller kan dokumentere tydeligt, hvorfor det ikke er muligt at supplere det offentlige tilskud med andre finansieringskilder.

Organisationens samarbejdsflader:

- Organisationen deler sin viden med andre i feltet.
- Organisationen samarbejder med kollegaorganisationer og andre relevante aktører på tværs af sektorer. Det kan være ved at være medlem af en relevant hovedorganisation/brancheorganisation

eller ved at indgå i samarbejder med andre organisationer om projekter eller partnerskaber, hvor det er relevant.

Organisationens opbakning og forankring:

- Organisationen oplever opbakning og forankring, fx i form af en større kreds af frivillige, medlemmer, private støtter m.v.

Overvejelser om balancer på tværs af organisationer:

Der bør i tildelingen af midler sikres et fokus på følgende balancer:

- En hensigtsmæssig geografisk dækning, der tager udgangspunkt i, hvor målgrupperne og dermed behovet for indsatser er størst.
- En god balance mellem forskellige størrelser og typer af organisationer, fx organisationer, der løfter brede dagsordener samt organisationer med en høj specialiseringsgrad.

En passende dækning af målgrupper på forskellige felter, så der både sikres støtte til indsatser målrettet udsathed, mennesker med handicap, mennesker ramt af sygdom, mennesker ramt af psykisk sygdom, målgrupper i forskellige aldersklasser m.v.

Proces for opfølgning og afrapportering

Det foreslås, at organisationerne, der modtager permanent driftsstøtte hvert fjerde år, skal redegøre for overordnede aktiviteter, dokumentere kvalitet og virkning samt eventuelle ændringer i målgruppen mv.

Kravene til afrapportering bør modsvare størrelsen på driftsstøtten. Der bør afrapporteres årligt med en status på økonomien og organisationens drift. Der skal udvikles en model for den løbende evaluering samt for dialogen om udviklingen i målgruppen og organisationen samt de eventuelle behov for at tilpasse aktiviteterne og dermed støtteniveauet. Afrapporteringen skal i videst muligt omfang tage udgangspunkt i organisationernes årsrapport og øvrige allerede fremstillede afrapporteringer samt ekstern revision. Dette vil være en betingelse for fortsat støtte.

Støtten pris- og lønreguleres årligt. Væsentlige andre ændringer i bevillingens størrelse bør varsles i god tid, evt. med 7 måneders varsel.

Overgang for allerede eksisterende støttemodtagere

Der er allerede i dag talrige organisationer, der modtager permanente tilskud eller til kerneaktiviteter i organisationerne via hhv. tidligere SATS-pulje-aftaler, SSA-reserveaftaler eller direkte på finansloven.

Langt størstedelen af disse organisationer vil kunne leve op til de ovenfor beskrevne kriterier. Det foreslås derfor, at de organisationer, der kan dokumentere, at de lever op til kriterierne, som udgangspunkt fortsætter med at modtage de nuværende midler til deres drift i minimum 2 år. Herefter kan de indgå i samme procedure som øvrige organisationer, jf. ovenfor.

Dette foreslås med henblik på at sikre en stabil og planlæggelig overgang af samtlige støttemidler til en ny samlet model, der ikke rammer organisationer og målgrupper unødvendig hårdt.

Kontakt

Laila Walther, forperson: lw@spiseforstyrrelse.dk / tlf: 4045 2370

Louise Boye Larsen, sekretariatschef: lobl@danskerhverv.dk / tlf. 3112 5030